

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/82816,Eidelheit-Meier-Maks.html>
2023-02-05, 05:48

Eidelheit Meier (Maks)

EIDELHEIT Meier (Maks) (16 VII 1910, Janów k. Lwowa – III 1943, Lwów?), matematyk, uczeń i przedstawiciel lwowskiej szkoły matematycznej; syn Ozijasa.

E. uczęszczał w latach 1921–29 do V Gimnazjum im. Stanisława Żółkiewskiego we Lwowie, gdzie 8 VI 1929 zdał egzamin dojrzałości. Następnie w latach 1929 – 33 studiował matematykę na Uniw. Jana Kazimierza. Tam też uzyskał w 1933 stopień magistra na podstawie pracy *Teoria sumowalności*, a pracę doktorską *O rozwiązywaniu równań liniowych o nieskończenie wielu niewiadomych*, obronił 14 V 1938. Promotorem obu prac był S. Banach.

E. nie znalazł w okresie międzywojennym zatrudnienia na uczelni. Po studiach aż do 1939 utrzymywał się z korepetycji. Uczęszczał jednak na seminarium prowadzone przez S. Banacha i S. Mazura, prowadził badania naukowe i publikował prace naukowe. Dopiero 1 I 1940 rozpoczął pracę w Katedrze Analizy II, kierowanej przez H. Steinhaus, a w kolejnym roku akademickim w Katedrze Algebry E. Żylińskiego (od 21 IV 1941 jako docent nauk fizyczno-matematycznych) na Uniw. im. Iwana Franki we Lwowie. W latach 1938–41 był uczestnikiem spotkań matematycznych w Kawiarni Szkockiej (wpisał do *Księgi Szkockiej* pięć problemów oraz trzy rozwiązań). Od 1935 był członkiem Polskiego Tow. Matematycznego. Po wkroczeniu Niemców do Lwowa ukrywał się, a w marcu 1943, w niewyjaśnionych okolicznościach, został przez hitlerowców zamordowany.

E. opublikował 12 prac naukowych (pierwsze ukazały się w 1936 w „*Studia Mathematica*”). Głównym obszarem jego badań była analiza funkcjonalna, centralna dyscyplina badawcza lwowskiej szkoły matematycznej. Badał własności geometryczne i algebraiczne przestrzeni Banacha. Miał kilka znaczących i oryginalnych wyników. W pierwszej pracy

znajduje się twierdzenie Eidelheita o oddzielaniu ciał wypukłych. Ma ono liczne zastosowania w analizie, analizie wypukłej i optymalizacji m.in. jako narzędzie w dowodach twierdzeń. Badał też algebrę $B(X)$ ograniczonych operatorów liniowych na przestrzeni Banacha X z naturalną normą operatorową (w pracy *On isomorphisms of rings of linear operators*, *Studia Math.* 9 (1940), s. 97–105). Udowodnił twierdzenie o jedyności normy zupełnej w $B(X)$ oraz twierdzenie o izomorfizmie (jeżeli $B(X)$ i $B(Y)$ są izomorficzne jako algebry, to X i Y są izomorficzne jako przestrzenie Banacha). Teoria algebr Banacha była rozwijana później przez I. M. Gelfanda (od 1941). E. napisał kilka prac na temat nieskończonych układów równań liniowych z nieskończenie wieloma niewiadomymi, gdzie podał metodę rozwiązywania takich równań, tzw. metodę reduktów. Udowodnił też twierdzenie interpolacyjne dla zupełnej przestrzeni liniowej lokalnie wypukłej z topologią zadaną słabo rosnącym ciągiem pseudonorm.

Do literatury weszły następujące pojęcia związane z jego nazwiskiem: ciągi Eidelheita w przestrzeniach Frécheta (inaczej ciągi interpolujące), twierdzenia interpolacyjne Eidelheita i twierdzenie Eidelheita o pierścieniu funkcji ciągłych. Twierdzenia te pozwalają w sposób prosty i elegancki (w ramach analizy funkcjonalnej) rozwiązywać klasyczne problemy analizy matematycznej.

Duda; SBMP (Z. Pawlikowska-Brożek).

L. Maligranda: *Meier (Maks) Eidelheit*, „Wiadomości Matematyczne” (2015), 51(1), s. 31–59; R. Duda: *Lwowska Szkoła Matematyczna*, Wrocław 2008.

Wiesław Wójcik